

MISIR

Ocak 2020, Ürün No: BÜ-14

Dünya Mısır Verileri (bin ton)

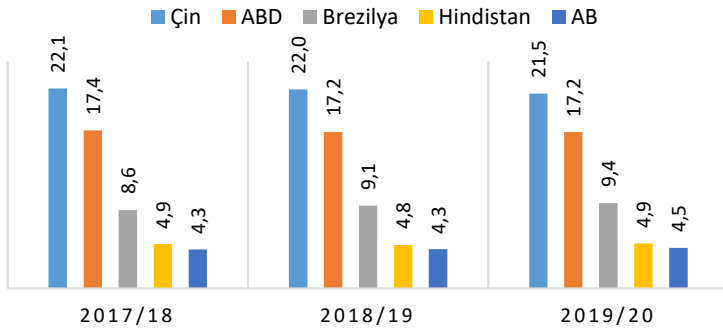
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 ¹	2019/20 ²	Değişim ³ (%)
Alan (bin ha)	187.934	194.864	192.123	191.862	192.050	0,1
Verim (ton/ha)	5,4	5,8	5,6	5,9	5,8	-1,5
Üretim	1.015.045	1.127.602	1.079.914	1.124.485	1.108.619	-1,4
Tüketim	1.001.707	1.062.743	1.092.141	1.129.031	1.128.150	-0,1
Yılsonu Stokları	311.909	351.778	341.289	319.171	300.561	-5,8
İthalat	139.222	135.577	149.930	162.827	167.563	2,9
İhracat	120.150	160.567	148.192	180.399	166.642	-7,6
İhracat fiyatı (\$/ton)	174,2	167,3	172,5	172,0	165,9	-3,5

Kaynak: USDA, FAO (Erişim: 13/01/2020), 1/ Tahmin, 2/ Öngörü, 3/ Son 2 pazarlama yılı değişimini göstermektedir.

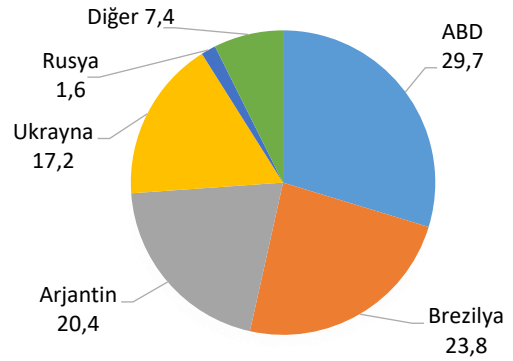
Dünya mısır üretimi son 5 piyasa yılı içerisinde 1,1 milyar tonluk seviyesini korumuştur. Giderek artan hayvansal üretime bağlı yemlik kullanımın yanı sıra biyoyakıt başta olmak üzere endüstriyel kullanımdaki artış ile ortaya çıkan yüksek talep düzeyi üretimin bu seviyede kalmasını sağlamaktadır. Yine son 10 yıllık dönemde Ukrayna, Rusya, Hindistan gibi ülkelerdeki ekim alanlarındaki genişleme de üretimi olumlu yönde etkilemiştir. Bunlara ek olarak artan verim de üretim artışını desteklemiştir.

2019/2020'de mısır üretim ve ekim alanında en önemli ülkeler ABD, Çin ve Brezilya'dır. Üretimde %31,3 ile ABD'nin oransal ağırlığı büyük iken, Çin %22'lik payı ile ekim alanı büyüklüğünde ilk sıradadır. Çin'in veriminin 6,3 ton/ha ile 10,5 ton/ha verime sahip ABD'den çok daha düşük kalması, ekim alanı büyüklüğünün üretime aynı oranda yansımaları engellemektedir. Mısır kullanımında 1 milyar tonun üzerindeki seviye artarak devam etmektedir ve bunun %62'si yem sanayinde kullanılmaktadır.

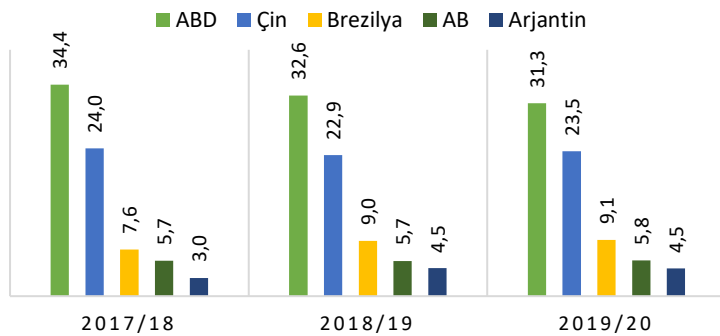
Mısır ekim alanında önemli ülkeler (%)

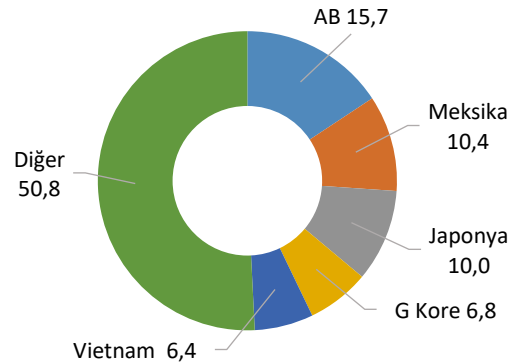
Ülkelere göre dünya mısır ihracatı (2018/19, %)

Mısır üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya mısır ithalatı (2018/19, %)

2019/20 pazarlama yılında 167 milyon ton olan dünya mısır ihracatında %28,2 ile en büyük ihracatçı ülke olan ABD'yi, Güney Amerika ülkeleri ve Karadeniz Havzası ülkeleri izlemektedir. İthalatta (168 milyon ton) AB ve Meksika en büyük paya sahip ülkeler iken, Japonya, Güney Kore ve Vietnam diğer önemli ithalatçılardır.

Son 5 pazarlama yılında uluslararası mısır ihracat fiyatı 165,9-174,2 \$/ton bandında oluşmuştur. Bu dönemde tahıl piyasalarında görülen eğilime paralel mısır fiyatlarında oluşan gerileme önemlidir. Dönem başı ve sonu itibarıyla bakıldığında azalma oranı %5 iken, son iki pazarlama yılında %3,5'dir.

Türkiye Mısır Verileri (bin ton)

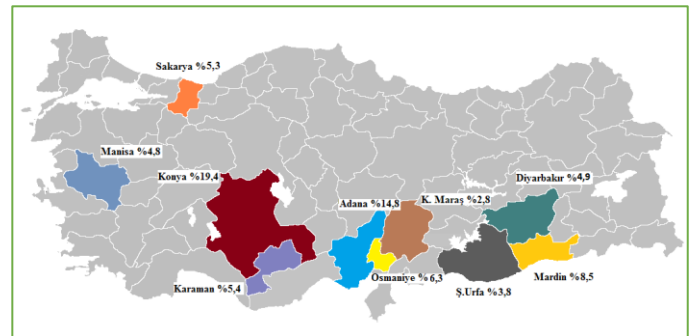
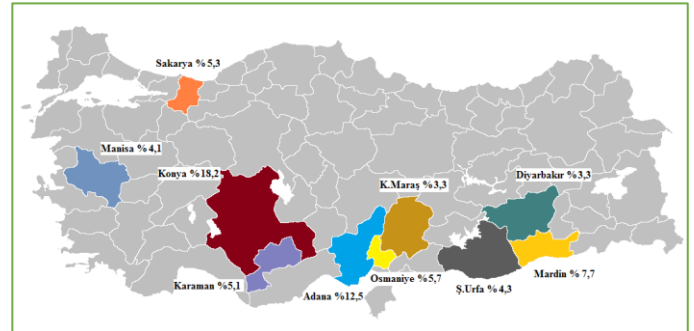
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Değişim ^{1/} (%)
Alan (1000 da)	6.800	6.586	6.882	6.800	6.390	-6,0
Verim (kg/da)	894	903	930	941	923	-1,9
Üretim	5.900	5.950	6.400	6.400	5.900	-7,8
Tüketim	6.650	6.834	5.913	7.074	7.804	10,3
Stok değişimi	-259	451	295	- 169	1,0	-100,6
İthalat	1.261	1.936	604	1.425	2.752	93,1
İhracat	593	421	604	728	670	-8,0

Kaynak: TÜİK, (Erişim: 13/01/2020), 1/ Son iki pazarlama yılı itibarıyla değişim oranıdır

Mısır ekim alanları: Türkiye mısır ekim alanları, 2013/14-2017/18 pazarlama yılları arasında 6,4-6,9 milyon da aralığında iken, 2018/19'da bir önceki döneme göre %8 azalarak 6,4 milyon da seviyesinde gerçekleşmiştir. Geleneksel mısır üretim bölgesi olan Doğu Akdeniz ve sulamanın etkisiyle önemli gelişimin olduğu Güneydoğu Anadolu en önemli paya sahip bölgelerdir. Konya ve Manisa ise, son yıllarda alan genişlemesinin olduğu önemli illerdir.

Mısır üretimi: 2018'de 5,7 milyon ton olan üretim, 2019'da %5,3 artarak 6 milyon tona yükselmiştir. Bunda pamukla rekabetinde mısırın karlılık açısından avantajlı hale gelmesinin etkisi belirleyicidir.

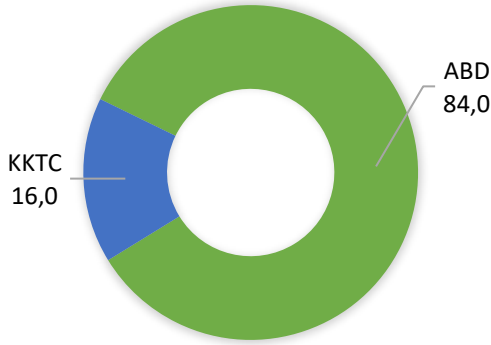
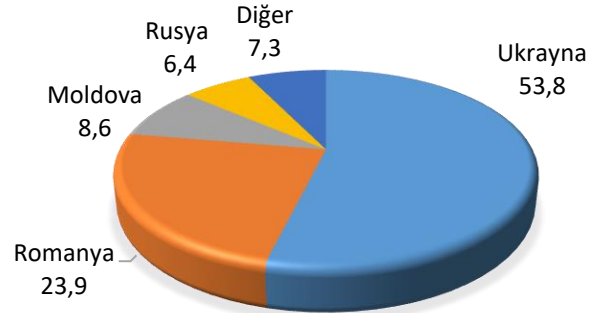
Son dönemde Doğu Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu gibi geleneksel mısır ekim alanı bölgelerinin yanı sıra İç ve Orta Anadolu ile Ege'de de önemli ekim alanı genişlemesi olduğu görülmektedir. Üretimde il bazlı dağılım incelendiğinde ise sıralamanın Konya, Adana ve Mardin (2018 itibarıyla) şeklinde olduğu görülmektedir.

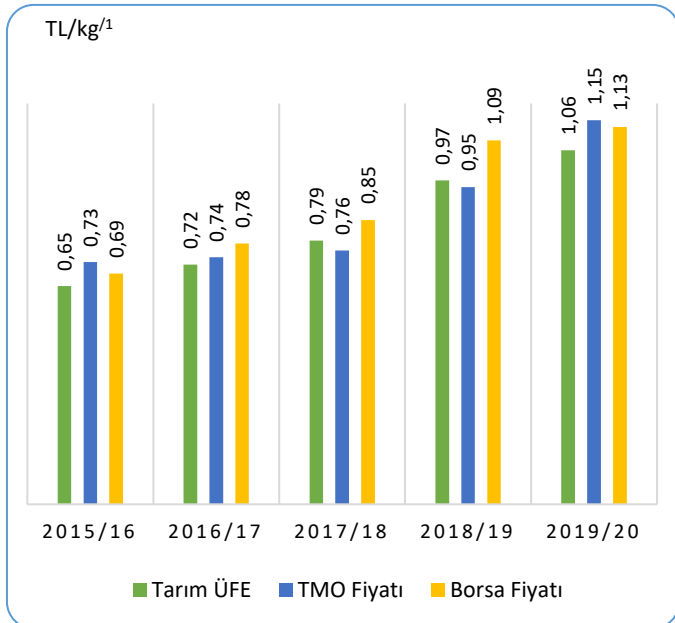
Mısır kullanımı: TMO verilerine göre mısır kullanım miktarı 2017/18 itibarıyla 7,8 milyon tonu aşarken, bunun 6,4 milyon tonu yem üretiminde kullanılmaktadır.

Mısır dış ticareti: Mısır ithalatının yıldan yıla değişmekle birlikte 2018/19'da 2,9 milyon ton olduğu görülmektedir. İthalat miktarını yem sanayi ihtiyacı belirlemektedir ve hayvansal üretimdeki artış, yem ihtiyacını da artırmaktadır. Mısır üretiminin talebi karşılayamaması ise ithalatın artışına yol açmaktadır. TMO'ya son yıllarda sıfır gümrük vergili ithalat olanağı sağlanmış olması bu açığı kapatmak üzere alınmış bir önlemdir.

Rusya, Moldova, Romanya ve Ukrayna gibi yakın bölge ülkeleri ithalatta önemli paya sahiptir. ABD ve KKTC ise mısır ihracatının neredeyse tamamının yapıldığı iki ülke iken, toplam ihracat miktarı 3,1 bin tondur.

Türkiye'nin mısır ihracatı yaptığı ülkeler (2018/19, %)¹Türkiye'nin mısır ithalatı yaptığı ülkeler (2018/19, %)¹

1/ Dış ticaret verileri GTİP Kodu: 100590000019 Mısır (Diğer)'i kapsamaktadır.

Kaynak: TÜİK, TMO 1/ 2019/2020 verileri 2019 Kasım/Aralık ayı itibarıyla

Dünya mısır fiyatlarında son dönemlerde görülen azalma eğilimi, üretimi koruma amaçlı gümrük vergileri ve üretim dalgalanmaları nedeniyle yurtiçi piyasalarına aynı şekilde yansımamaktadır. Bununla birlikte, yumurta ve kanatlı üretimi ile nişasta bazlı şeker başta olmak üzere mısırı hammadde olarak kullanan gıda sanayi dallarındaki gelişmelerin yurtiçi piyasalarda mısır fiyatlarını belirleyen etkenlerin başında geldiği görülmektedir.

2019 Kasım ayı itibarıyla 1.086 TL/ton olan mısır borsa fiyatları 1.150 TL/ton olan TMO alım fiyatlarından %5,6 daha düşük seviyededir. Aralık ayı itibarıyla Tarım ÜFE mısır fiyatı ise 1.039 TL/ton olmuştur ve bu fiyat 2018 Aralık ayındaki fiyattan %12 daha yüksektir.

Mısır üretiminde mevcut desteklemeler incelendiğinde; 2019 yılı itibarıyla mısır üreticilerinin, fark ödeme destekleri (3 kr/kg) ile gübre (4 TL/da), mazot (25 TL/da), toprak analizi (0,8 TL/da) desteklerinden faydalandığı görülmektedir. Mısırın aldığı desteklerin alan bazlı olarak değerlendirildiğinde toplamının 2018'de 52,7 TL/dekar olduğu, bu rakamın 2019'da ise 58,7 TL/da görülmektedir. Bu veriler, 2018 – 2019 döneminde dekar bazında mısır desteklemelerinde %11,4 oranında artış yapıldığını ortaya koymaktadır.

Yıllar	Verilen Destek (TL/kg)				
	Fark ödemesi	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	Toplam
2015	0,0400	0,0027	0,0071	0,0052	0,0550
2016	0,0200	-	0,0117		0,0317
2017	0,0300	0,0009	0,0042	0,01	0,0536
2018	0,0300	0,0009	0,0042	0,0197	0,0547
2019	0,0300	0,0009	0,0042	0,0260	0,0609

Kaynak: TOB verileri ile yapılan hesaplamalar (Alan bazlı desteklemeler kg bazına dönüştürülerek kullanılmıştır)

	2015	2016	2017	2018	2019
Mısır fiyatı (TL/kg)	0,64	0,67	0,74	0,84	1,02
Mısır fiyatı + Destek (TL/kg)	0,69	0,70	0,80	0,89	1,08
Gübre fiyatı (TL/kg) (AS%21)	0,68	0,64	0,71	1,01	1,22
Mazot fiyatı (TL/lt)	3,85	3,85	4,69	5,80	6,43
Tohumluk fiyatı (TL/kg)	18,56	18,70	19,80	18,13	20,60
1 kg mısır ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Mısır/Gübre	0,94	1,04	1,05	0,83	0,84
Mısır + Destek/Gübre	1,02	1,09	1,13	0,89	0,89
Mısır/Mazot	0,17	0,17	0,16	0,14	0,16
Mısır + Destek/Mazot	0,18	0,18	0,17	0,15	0,17
Mısır/Tohum	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05
Mısır + destek/Tohum	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05

Kaynak: TÜİK, TOB verileri ile TEPGE Hesaplamaları.

2019'da mısır girdi pariteleri incelendiğinde bir önceki yıla göre önemli değişim olmadığı görülmektedir. Bu görünümün oluşmasında, mısır fiyatlarındaki artışın girdi fiyatlarının artış hızından yüksek olmasına karşın, bu farklılığın pariteyi değiştirme etkisinin düşük kalmasıdır.

Mısır fiyatı 2018'e göre %21,4 artarken, gübre fiyatı %20,7, mazot fiyatı da %10,8 artmıştır.

Mısır girdi paritelerine göre, 2018'de mısır gübre paritesi desteklerle birlikte 0,84'den, 0,89'a, mısır mazot paritesi ise 0,16'dan 0,17'ye artmıştır. Bunlar desteklerin parite üzerindeki düzeltici etkisini ortaya koymaktadır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Dünya ve Türkiye tarımsal üretim yapısı ve piyasasındaki yeri, yem ve biyoyakıt başta olmak üzere çok geniş alanda kullanılabilen ve hem üretim hem de kullanım miktarı giderek artan mısırın, bu konumunu koruyarak gelecekte daha da güçlendireceği öngörülmektedir. 2019/20'de üretimin bir miktar gerilese de 1,1 milyar tonun üzerinde kalacağı öngörülmektedir. Tüketim miktarında önceki dönemlerde görülen artış son iki pazarlama yılında gerçekleşmemiştir. Bununla birlikte üretimdeki 16 milyon tonluk azalma beklentisine paralel olarak ithalat talebinde artış öngörülmektedir. Buna karşın ihracat ve yılsonu stoklarında azalma öngörülmektedir.

Türkiye'de 2017/18'de hem fiyat hem de destekleme açısından avantajlı konuma geçen pamuk ve soya gibi ürünlerin tercih edilmesi ile birlikte 2018/19'da %3,4 azalan üretim 5,7 milyon ton olmuştur. 2019/20'de bu durum tersine dönmüş ve üretim yeniden 6 milyon tona çıkmıştır. Ancak halen 2015/2016'daki 6,4 milyon tonluk seviye aşılammıştır. Hızlı artan ve 8 milyon ton sınırına yaklaşan talep, ithalatı zorunlu kılmaktadır. 2018/19'da 2,9 milyon

ton iken, 2019/20'nin ilk 4 ayında 800 bin tondur. Yıllık bazda ise ithalat 3,6 milyon ton (2019) olmuştur. Bu yüksek miktarlı ithalatın temel nedenleri, bir önceki yıldan devreden dahilde işleme rejimi belgeleri kapsamında yapılan ithalat ve fiyat avantajından dolayı yem rasyonlarında mısır kullanım oranının artmasıdır.

TMO Ocak ayında Diyarbakır, Şanlıurfa, Konya ve Aksaray başta olmak üzere birçok ilde toplam 253 bin tonluk mısır satışı yapacağını ilan etmiştir. Bu satışta uygulanacak olan fiyat ise KDV ve maniplasyon ücreti hariç, nakliye ilave ücreti dahil olmak üzere 1.250 TL/ton'dur. Bu fiyat seviyesi 13.01.2020 tarihinde Adana Ticaret Borsasında oluşan fiyat ile aynı seviyede iken, aynı tarihte 178 \$/ton (1.047 TL/ton) olan ABD ihracat fiyatından daha yüksektir (TMO, 2020).

Yararlanılan Kaynaklar

TÜİK, 2020. Tarım, Fiyat ve Dış ticaret Veritabanı
 USDA, 2020. PSD Veritabanı
 FAO, 2020. FPMA Veritabanı
 TOB, 2020. TOB İnternet Sitesi
 TMO, 2019. Hububat Sektör Raporu 2018
 TMO, 2020. Mısır Satış Uygulamaları ve Günlük Piyasa Bülteni

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Dr. Kemalettin TAŞDAN, kemalettin.tasdan@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833